

Pest protocol Jan Ligthart/Prangelaar school

Schooljaar 2014-2015

Doel van dit pestprotocol

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag vind je bij kinderen van alle leeftijden en in alle bevolkingsgroepen. Pesten komt op iedere school voor, ook bij ons. Pesten kan (langdurige) gevolgen hebben voor de verdere ontwikkeling van het kind. Het is een probleem dat wij op onze school serieus aanpakken.

Het is belangrijk dat pesten door alle direct betrokken partijen als probleem wordt gezien: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)

Dit pestprotocol heeft de volgende doelen:

- * Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen;
- * Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken;
- * Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Wat is pesten?

Pesten is een ongelijkwaardige strijd van een enkeling of een groep tegen een enkeling.

Zo kan er sprake zijn van (bij voortdurend) uitgescholden, getreiterd, geslagen, geschopt of geïsoleerd en genegeerd worden. Bij pesten zijn bepaalde kinderen continu het slachtoffer. Hoe zij zich gedragen, wat zij ook doen, de pesters vinden altijd wel weer een aanleiding om te pesten. Van pesten hebben veel kinderen last: natuurlijk de kinderen die gepest worden, maar ook de kinderen die het zien gebeuren. Zelfs de pesters (meestal zijn ze met een groep) kunnen last hebben van hun gepest. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

Pestgedrag kan zich manifesteren door bijvoorbeeld:

- . altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- . zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- . een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- . briefjes met niet wenselijke inhoud doorgeven
- . beledigen
- . opmerkingen maken over kleding
- . isoleren
- . buiten school opwachten, slaan, schoppen, duwen, trekken, spugen, krabben
- . op weg naar huis achterna rijden
- . naar het huis van het slachtoffer gaan
- . bezittingen afpakken, verstoppen of stuk maken
- . schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- . imiteren, najouwen, dreigen, dwingen om iets af te geven of te doen
- . negeren, uitsluiten, buiten sluiten
- . pesten via sociale media (zie bijlage cyberpesten bij dit protocol)
- . chanteren

Preventie van pesten

* Een veilige omgeving

Binnen onze school is veel aandacht voor een veilige omgeving. We leren de kinderen vanaf groep 1 dat je rekening met elkaar moet houden. We leren respect voor elkaar te hebben en voor elkaars werk.

Dit doen we o.a. door onze methode "Leefstijl".

* Openheid

Pesten moet bespreekbaar zijn. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies en pesten worden expliciet besproken in de klas. Niet alleen als het pesten voorkomt, maar ook tussendoor. Ook andere werkvormen zijn denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Door het aan de orde te stellen ontstaat erkenning en het gevoel dat pesten best bespreekbaar is. De kinderen moeten het gevoel krijgen dat ze ergens terecht kunnen als het hun gebeurt, of als ze zien dat het een ander gebeurt. Ze moeten weten dat praten geen klikken is.

* Voorbeeldfunctie

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een positief klimaat waarin duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

* Algemene schoolregels

Ik vind dat iedereen zich binnen en buiten de school veilig moet kunnen voelen. Daarom houd ik me aan de volgende regels:

1. Ik accepteer de ander en discrimineer niet.
2. Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen, roddelen of pesten.
3. Ik blijf van een ander en van de spullen van een ander af.
4. Ik vraag hem of haar die mij hindert, hiermee te stoppen.
5. Ik vraag een leerkracht om hulp, als anderen mij blijven hinderen.
6. Ik speel niet voor eigen rechter als er ruzie is.
7. Ik gebruik binnen en buiten de school geen geweld.
8. Ik help anderen om zich ook aan deze afspraken te houden.

Deze regels komen gedurende het schooljaar aan de orde in vergaderingen, door het opnemen in de schoolgids, door ze zichtbaar te maken binnen de school en/ of in de klassen en door ze te bespreken met leerlingen en waar nodig met ouders.

Jaarlijks worden deze regels onderschreven door de leerlingen en de leerkrachten en hangt dit zichtbaar op in de klas. Kinderen geven in hun eigen groep een aanvulling op deze vastgestelde basisregels, in overleg met de leerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels

* Communicatie binnen het team

De groepsleerkrachten praten regelmatig in het team over pesten. Ze wijzen elkaar op situaties die ze gesignaleerd hebben of hebben vernomen via derden.

* Communicatie tussen team en ouders

Ouders moeten het gevoel hebben dat ze bij het team terecht kunnen wanneer ze vermoedens hebben dat hun kind gepest wordt. Dit geeft het team de mogelijkheid om uit te zoeken hoe het zit. Hierna kunnen de bevindingen weer met de ouders worden besproken. Het is belangrijk dat ieder lid van het team de ouder verwijst naar de groepsleerkracht van het kind. De groepsleerkracht kan dan beslissen of het noodzakelijk is dat er anderen worden betrokken.

Signalering van pestgedrag

Het kan natuurlijk voorkomen dat de preventieve maatregelen niet werken. Het is dan goed om te weten wat de signalen zijn die de pester, het gepeste kind en de groep uitzenden. De leerkrachten en de ouders kunnen deze signalen dan waarnemen.

De belangrijkste signalen zijn dat het slachtoffer:

- . Zich niet veilig voelt op school;
- . Vaak niet naar buiten wil;
- . Niet graag naar situaties wil waarin de groepsleerkracht niet aanwezig is;
- . Vaak treuzelt na schooltijd;
- . Slechtere leerprestaties heeft;
- . Zich minder goed kan concentreren;
- . Vaak alleen is of zich afzondert;
- . Niet samenwerkt met andere kinderen;
- . Zelf (terug)pest

Overige kenmerken zijn:

- . De pester voelt zich sterker door het pesten;
- . Er is veel onrust in de groep;
- . Er is veel concurrentie binnen de groep;
- . Er spontaan veel vechtpartijen zonder duidelijke oorzaak

Verder kan de leerkracht bij de signalering gebruik maken van informatie uit het programma Scol (Sociale Competentie Observatielijst). Ook worden de observaties en signalen van ouders meegenomen.

Aanpak van pestgedrag

Er is een duidelijk verschil in aanpak van ruzie en aanpak van pesten. Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben proberen zij er eerst samen uit te komen. Als dat niet lukt, roepen ze de hulp in van de leerkracht.

Bij signalering van pestgedrag moet meteen de groepsleerkracht worden gewaarschuwd. Dit kan gebeuren door het gepeste kind, de ouders, een collega of andere kinderen.

Stap 1: Stelling nemen

Als een leerkracht ziet dat een kind wordt gepest, neemt hij duidelijk stelling.

Om duidelijk stelling te kunnen nemen, is zicht op de omvang van het probleem, kennis van de gevolgen voor het slachtoffer, maar bovenal invoelend vermogen vereist. Hierbij moet de leerkracht bovenal de ernst van het probleem serieus nemen.

In de **KERN** houdt dit in: **RESPECTVOL OMGAAN MET ELKAAR!**

Niet de 'dader' of de 'omstanders' (dus ook niet de juf of de meester!) bepalen wat een kind voelt of waar de grens ligt, dat bepaalt 'het slachtoffer' zelf!

Het gepeste kind heeft vaak het gevoel dat het er alleen voor staat. Bovendien kan het gepeste kind het gevoel krijgen dat het de pesterijen over zichzelf afroept, kortom dat hij er medeschuldig aan is. Dit geeft aan dat het heel belangrijk is dat het kind het gevoel krijgt dat er mensen zijn die het voor hem opnemen. De pesters moeten het gevoel krijgen dat hun gedrag niet geaccepteerd wordt en het gepeste kind moet het gevoel krijgen dat hij beschermd wordt tegen de pesters.

Als pesten is geconstateerd en stelling nemen van de groepsleerkracht heeft geen effect, dan is het noodzakelijk om verder in te grijpen. Afhankelijk van hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn/ haar gedrag, worden de volgende stappen ondernomen:

Stap 2: afspraken maken/ ouders inschakelen/ notitie maken in map

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

De ouders van pester en gepeste worden op de hoogte gesteld.

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten, dan stelt hij een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

In de map "melding incident" wordt genoteerd wat het voorval was, wie daarbij betrokken waren en welke acties zijn ondernomen, wanneer en door wie.

Vanaf stap 3 worden alle ondernomen acties apart op papier gezet, en opgeborgen in de persoonlijke dossiers van de pester en gepeste.

Stap 3: Herhaaldelijk pestgedrag, maatregelen

Ouders worden te allen tijde ingelicht over de te nemen maatregelen.

- . Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- . Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- . Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- . Doorvraaggesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- . Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. Deze worden genoteerd en de naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Stap 4: Vervolggesprek

Een vervolggesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten schriftelijk vastgelegd en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Stap 5: Inschakelen van hulp

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Ook kan in deze fase deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de de schoolarts van de GGD, CjG of schoolmaatschappelijk werk.

Stap 6: Schorsing

In extreme gevallen kan de school in overleg met de inspectie ervoor kiezen om een leerling te schorsen.

Begeleiding

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen. Ook andere kinderen kunnen bij de begeleiding worden ingeschakeld.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- . Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest; praten lucht op!
- . Leerling uitlokken het één en ander op papier te zetten (als erover praten niet lukt);
- . Leerling ervan verzekeren dat het niet zijn/haar schuld is. Niemand heeft het recht te pesten;
- . Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten;
- . De leerling leert hoe het de ander duidelijk moet maken hoe erg het pesten vindt en ook dat ze ermee op moeten houden;
- . Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- . Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- . Kringgesprek houden over bijvoorbeeld pesten in het algemeen;
- . Boek voorlezen dat over pesten gaat;
- . De leerling zelf boeken laten lezen over pesten;
- . Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;

- . Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);

Begeleiding van de pester:

- . Pesten is verboden. wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- . Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- . Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- . Excuses aan laten bieden;
- . In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- . Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;
- . Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- . Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- . Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.
- . Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;
- . Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester

Begeleiding van groep/kinderen rondom pester en gepeste:

- . Leerlingen verantwoordelijk maken voor de sfeer in de klas;
- . Open sfeer creëren die kinderen uitnodigt om te vertellen wat ze zien gebeuren;
- . Kinderen samen brengen die zich sterk kunnen en willen maken tegen elke vorm van pesten en zich hiertegen uit durven spreken;
- . Kinderen steunen om zich uit te spreken tegen pesten;
- . Kinderen inzicht laten krijgen in hun rol; zowel de pester als de gepeste zouden graag 'een echte vriend' hebben.
- . Duidelijk maken dat niets doen, net zo erg is als pesten. Kinderen inzicht laten krijgen in hun rol van "meelopers".

Adviezen aan ouders:

Ouders van gepeste kinderen:

- . Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- . Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken; Neem ook altijd contact op met de school, zodat de leerkrachten er extra alert op zijn.
- . Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- . Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- . Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- . Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- . Neem het probleem van uw kind serieus;
- . Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- . Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- . Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- . Besteed extra aandacht aan uw kind;

- . Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- . Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- . Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- . Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- . Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- . Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- . Geef zelf het goede voorbeeld;
- . Leer uw kind voor anderen op te komen;
- . Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders.

Bijlage Cyberpesten

Deze bijlage op het pestprotocol heeft betrekking op digitaal pesten. In deze bijlage staat beschreven hoe cyberpesten te herkennen is, hoe er preventief wordt opgetreden, hoe er curatief wordt opgetreden.

Inleiding:

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten. Op het internet kan men een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven, waardoor de grenzen van het pestgedrag worden verlegd. Het is een groeiend probleem. Daarom is een protocol van belang. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak met ouders.

Preventief:

Wanneer de leerkracht merkt, dat er door kinderen uit zijn/haar klas thuis gebruik gemaakt wordt van chatprogramma's als MSN, of er e-mailcontacten tussen leerlingen zijn, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen én risico's hiervan. In de bovenbouwgroepen is dit sowieso aan de orde. Informatie hierover is te vinden op diverse websites, welke verderop in het protocol worden genoemd.

Curatief:

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert, dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan.

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de leerkracht:

- deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- zich probeert in te leven in de leerling.

- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en te verwijderen wanneer het om pesten via MSN gaat. Voordat de leerling dit doet moet deze de gesprekken uitprinten die hij/zij heeft gevoerd met de pester. Deze gesprekken kunnen mogelijk als bewijsmateriaal dienen.
- door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.

Opsporen van de dader(s)

Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. Wanneer het pesten op school gebeurd kan dit in samenwerking met het systeembeheer worden opgespoord/ achterhaald. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Gesprek met de dader(s)

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
 - Door te vragen.
 - Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
 - Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
 - Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is. Er kunnen dan strafrechtelijke consequenties volgen.
- Als het pesten op deze manier bespreekbaar wordt gemaakt, bestaat het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen. Zorg ervoor dat er een goed pestbeleid is en dat docenten oog houden voor het pestgedrag. Wanneer er een goed pestbeleid is, wordt de kans op herhaling kleiner.

2. Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- Vraag hen of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- Vertel ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is
- Informeer de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- Vertel hen welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen

3. Afronding

Wanneer de leerkracht signaleert, dat het cyberpesten daadwerkelijk is gestopt, informeert hij/zij de ouders/verzorgers hierover. Bovendien informeert hij/zij de directie over het voorval en de gemaakte afspraken. De directie registreert dit in de zogenaamde 'incidentenregistratie'. Hiermee is de procedure afgerond.

Evaluatie van de werking van het pest protocol

Elke jaar wordt het protocol geëvalueerd en de resultaten van de evaluatie worden aan de MR medegedeeld. De evaluatie vindt plaats door het docententeam in de maanden De MR kan daarop een advies geven voor de toekomst.

Pestregistratie

Vermeld duidelijk wat het voorval was, wie daarbij betrokken waren en welke acties zijn ondernomen, wanneer en door wie.

Datum:

Pester(s):

Gepeste(n):

Voorval:

Actie(s):

Ter advisering van de MR heeft getekend de voorzitter van de MR

Datum:

Ter vaststelling door het bestuur, heeft getekend directeur J. Wouters:

Datum: